

СТАНОВИЩЕ

от д-р Майя Димитрова Кузова,

доцент в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

за дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор' в област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1.

Филология, докторска програма: *Български език – стилистика*

Автор: Мария-Лия Константинова Борисова

Тема: „Семиостилистични кодове в романа „Възвишение“ на Милен Русков в културен контекст“

Научен ръководител: проф. д-р Гергана Кирилова Дачева, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Факултет по славянски филологии, катедра „Български език“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед РД-38-600/16.12.2020 г. на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ (СУ) съм определена за член на научното жури в процедура за защита на дисертационен труд на тема **Семиостилистични кодове в романа „Възвишение“ на Милен Русков в културен контекст** за придобиване на образователната и научна степен 'доктор' в област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология, докторска програма *Български език – стилистика*.

Автор на дисертационния труд е Мария-Лия Константинова Борисова – редовен докторант към катедра „Български език“ на ФСлФ.

Представеният от Мария-Лия Борисова комплект материали е в съответствие с Чл.22 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ и включва: **автобиография** в европейски формат; **дисертационен труд**; **автореферат**; **списък на научните публикации** по темата на дисертацията; **заповед за зачисляване**; **удостоверение** от ФСлФ за положените изпити.

Мария-Лия Борисова е възпитаник на СУ: магистър (*Лингвистика – езикова система и речеви практики.*), бакалавър (*Българска филология*). В рамките на докторантурата е била част от екипите, осигуряващи провеждането на международни и национални научни форуми в областта на славистиката, социолингвистиката (2017-2019), участвала е в организирането на Международна конференция „Българистични езиковедски четения“ (2018), в проект, свързан с провеждането на II Национална олимпиада по езикова култура за студенти (2019).

2. Актуалност на тематиката

Заявената цел на дисертацията е да бъдат представени лингвистичните аспекти, свързани със специфичното изграждане на езика в романа „Възвишение“. През анализ на характерологични примери за начините, по които функционират езиковите елементи, се прави опит да бъдат разкодирани семиостилистичните им функции. Темата е любопитна и актуална, включително и заради сложността си – едва ли могат да бъдат оспорвани предизвикателствата (езикови, асоциативни), заложили и напластени в романа на Милен Русков. Хубаво е, че редом с литературните, е наличен поглед към лингвистичното естество на внушенията.

3 - 4. Познаване на проблема и методика на изследването

Докторантката свободно се ориентира в научния контекст на предприетото изследване. Разумно е стартовото представяне на ясно формулирани конкретни работни хипотези (с. 6), чиято проверка осмисля задачите. След стегнатия обзор на теоретичните

постановки, фрагменти от които обосновано се възприемат в дисертацията, като най-подходящ за целите ѝ е определен **семиостилистичният похват**, защото „той успява да обхване и разгледа детайлно различни равнища на текста“ (с. 35), успешно функциониращи в единство.

Основни са двете Глави, посветени на семиостилистичните кодове на лингвистично равнище и в културен контекст. Предложени са отпратки към книжовните школи през Възраждането с примери на изведени индикации на характерното за тях. Показания са потърсени на всички езикови нива (фонетично, лексикално, морфологично, синтактично, фразеологично) с амбицията целостта на специфичното текстово внушение да бъде обяснена чрез структуриране на знакови интертекстуални елементи в ролята им на културни маркери. Обобщенията открояват доказателствения характер на постигнатото спрямо отправната хипотеза, че с активизиране на специфични ресурси е постигнат миметичният стил на текста. Романът е включен в съпоставка с други творби, отбелязано е влиянието на *експеримента* „Възвишение“ върху нови лингвистични проекти (блогърска инициатива за събиране, съхраняване, тълкуване, популяризиране на диалектни, стари, редки думи), анализът е допълнително разширен с привличане на кинематографични данни – в комплекс това доказва, че интересът към особените езикови ресурси е жив, потвърждава се и общата тенденция за стилизация на архаичното в съвременната култура. Подчертан е интересът към физиономични от езикова гледна точка текстове, чието обаяние печели симпатии, които изненадващо уютно се ситуират в модерния контекст, а посочената по-горе тенденция даже набира скорост.

Честотният анализ на специализирания корпус от езикови единици много удачно йерархизира масива им и нагледно обособява онези 145 (с употреба над 50 пъти в текста), които са с характер на основни кодове в семиостилистичен план. Съгласна съм, че статистичните данни доказват хипотезата и могат да служат като своеобразно обобщение на представеното (с. 89, с. 101).

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Структурата на дисертацията следва естествената логика за представяне на проблемите. Анализите са основани на удачно подбран представителен материал, ексцерпиран от основния и допълнителни източници. Работата е написана стегнато, без разточително многословие – докторантката познава проблематиката и реалния ѝ научен фон, но не се отклонява, а следва целта си. В този смисъл уважавам и конкретните композиционни решения. Печеливш е общият за работата маниер на препратки към следващи части, това оформя приемственост в разгръщането на темата.

Библиографията включва „Списък на български“ и „Списък на други езици“. Технически са, предполагам, проблемите с изписването на руските източници.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Приложени са 5 научни публикации по темата, текстовете са на български (1 е под печат). Публикациите маркират основните идеи на дисертационния труд. Самият дисертационен труд – като изследователска рамка, методология, детайлни анализи, коментарни и доказателствени части, като резултати – е успешен. Следи от плагиатство не се откриват.

7. Автореферат

Авторефератът съответства на конструктивните изисквания за формата, а съдържателно отразява заявените изследователски амбиции. Адекватно са представени постигнатите от научната разработка резултати, обективна е самооценката при посочване на приносните моменти.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Фактологическият материал и научната му интерпретация могат да бъдат успешно използвани и при изследване на сходна проблематика, и в процеса на специализирано обучение на бъдещи филолози.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагането му и съответния Правилник на СУ.

Докторантката безспорно притежава теоретични знания по заявената научна специалност, има и професионалните качества за самостоятелно провеждане на научно изследване.

След всичко казано давам своята **положителна оценка** за дисертационния труд, за автореферата, приветствам постигнатите резултати и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен 'доктор' на Мария-Лия Константинова Борисова** в област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (*Български език – стилистика*).

22.02.2021 г.

Изготвил становището:
доц. д-р Майя Кузова